Na področju civilnega pravosodja se bodo postopki, ki še potekajo, in postopki, ki so se začeli pred koncem prehodnega obdobja, nadaljevali po pravu EU. Evropski portal e-pravosodje bo na podlagi vzajemnega priznavanja ohranil informacije, povezane z Združenim kraljestvom, do konca leta 2024.

Razveza in ločitev

Severna Irska

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Na Severnem Irskem je pravo, ki se nanaša na razvezo zakonske zveze, določeno v uredbi o zakonskih zadevah (Severna Irska) iz leta 1978 (v nadaljnjem besedilu: uredba iz leta 1978).

Mož ali žena lahko dosežeta razvezo zakonske zveze z vložitvijo pisnega zahtevka (imenovanega tožba) pri sodišču. Oseba, ki vloži zahtevek za razvezo zakonske zveze, se imenuje tožnik, nasprotna stranka pa toženec. Tožnik mora dokazati, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna, in predložiti dokaze za eno od petih dejstev (glej vprašanje 2 v nadaljevanju). Tožbe za razvezo zakonske zveze ni mogoče vložiti v prvih dveh letih zakonske zveze. Vendar se lahko dokazi iz tega dvoletnega obdobja uporabijo za dokazovanje, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Edini razlog za razvezo je, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna. Na splošno mora tožnik za dokazovanje, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna, dokazati eno ali več naslednjih dejstev:

da je toženec prešuštvoval. Na to dejstvo se ni mogoče opreti, če je tožnik, potem ko je izvedel za prešuštvo, še naprej živel s tožencem v obdobju, ki presega šest mesecev, ali v obdobjih, ki skupaj presegajo šest mesecev;

da se je toženec vedel tako, da od tožnika ni mogoče razumno pričakovati, da bo še naprej živel z njim. Na to dejstvo se ni mogoče opreti, če sta stranki še naprej živeli skupaj šest mesecev ali več od zadnjega primera nerazumnega vedenja;

da je toženec zapustil tožnika neprekinjeno za dve leti neposredno pred vložitvijo tožbe;

da sta stranki živeli ločeno neprekinjeno dve leti neposredno pred vložitvijo tožbe in da toženec soglaša z razvezo zakonske zveze;

da sta stranki živeli ločeno neprekinjeno pet let neposredno pred vložitvijo tožbe. Tožencu ni treba predložiti soglasja in lahko ugovarja razvezi zakonske zveze z obrazložitvijo, da bo povzročila veliko finančno ali drugačno stisko.

Pri presoji, ali je toženec zapustil tožnika oziroma ali sta stranki živeli ločeno neprekinjeno obdobje, se ne upoštevajo obdobja (ki skupaj ne presegajo šest mesecev), v katerih sta stranki ponovno živeli skupaj. Vendar se takšna obdobja ne štejejo kot del obdobja, v katerem je stranka zapustila tožnika ali živela ločeno od njega.

Če je sodišče na podlagi dokazov prepričano, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna, bo izdalo „decree nisi“ (začasno odločbo o razvezi zakonske zveze).

Postopek za razvezo zakonske zveze se konča, ko začasna odločba o razvezi zakonske zveze postane pravnomočna. Zahtevek za pravnomočnost začasne odločbe se lahko vloži šest tednov in en dan po datumu začasne odločbe o razvezi zakonske zveze. Če zahtevek ni vložen v 12 mesecih od datuma začasne odločbe o razvezi zakonske zveze, je lahko vložnik pozvan, naj predloži zapriseženo izjavo (pisno izjavo pod prisego), s katero obrazloži zamudo. V nekaterih okoliščinah lahko pravnomočnost odločbe zahteva toženec. Stranki ne moreta ponovno skleniti zakonske zveze, dokler ni izdana pravnomočna odločba.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Za odnose po razvezi zakonske zveze ni posebnih pravil, vendar se od strank ne pričakuje več, da bosta živeli skupaj, žena pa lahko, če je prevzela možev priimek, ponovno prevzame svoj dekliški priimek.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Uredba iz leta 1978 vsebuje daljnosežne določbe, ki sodišču omogočajo, da obravnava premoženje strank in ureja njune finančne dogovore, povezane z njima ali otroki iz družine.

Sodišče lahko ob izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze ali po njej izda enega ali več naslednjih dokumentov:

sklep o periodičnih plačilih;

sklep o plačilu pavšalnega zneska;

sklep o ureditvi premoženja;

sklep o delitvi pokojnine ali sklep, s katerim se del pokojnine nameni zakoncu.

Sodišče pred izdajo sklepa upošteva vse okoliščine zadeve. Vendar je pri tem glavni poudarek na koristih vseh otrok iz družine, ki so mlajši od 18 let.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Po razvezi zakonske zveze oba starša obdržita starševsko odgovornost za zakonske otroke in morata še naprej preživljati mladoletne otroke, ki živijo kot otroci v družini.

Če je med njimi mladoletni otrok (mlajši od 16 let) ali otrok, starejši od 16 let, ki se redno izobražuje ali poklicno ali strokovno usposablja, mora tožnik izpolniti obrazec (obrazec M4), s katerim se urejajo zadeve v zvezi s takšnim otrokom. Z obrazcem se stranki spodbuja, da se poskušata sporazumeti o predlogih za prihodnost otroka. Če pa sporazuma ni mogoče doseči, lahko toženec predloži pripombe na predlagano ureditev, sodišče pa lahko svoja pooblastila izvršuje v skladu z uredbo o otrocih (Severna Irska) iz leta 1995 (npr. odloči, pri kom bo otrok živel).

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Dolžnost preživljanja zakonca preneha z razvezo zakonske zveze, razen če je sodišče izdalo sklep o plačilu ali delitvi premoženja.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Tožba za prenehanje življenjske skupnosti se lahko vloži, če je zakonska zveza postala nevzdržna, vendar tožnik iz določenega razloga ne želi zahtevati razveze. Če tožnik pridobi odločbo o prenehanju življenjske skupnosti, mu ni več treba živeti z zakoncem, vendar ne bo mogel skleniti nove zakonske zveze. Po izdaji odločbe o prenehanju življenjske skupnosti je mogoče vložiti zahtevek za razvezo zakonske zveze.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Ob vložitvi zahtevka za izdajo odločbe o prenehanju življenjske skupnosti ni treba dokazati, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Od zakoncev se ne pričakuje več, da živita skupaj. Če je odločba o prenehanju življenjske skupnosti pravnomočna in eden od zakoncev umre, ne da bi napravil oporoko (brez oporoke), se njegovo premoženje razdeli, kot da bi drugi zakonec že umrl, vse ugodnosti, ki bi jih prejel, pa bodo izgubljene. Pooblastila sodišča v zvezi z delitvijo premoženja so pri prenehanju življenjske skupnosti na splošno enaka kot pri razvezi zakonske zveze, vendar sodišče ne more izdati sklepa o delitvi pokojnine.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Odločba o razveljavitvi zakonske zveze se izda, če tožnik dokaže, da je zakonska zveza bodisi nična bodisi izpodbojna. Nična zakonska zveza je tista, ki nikoli ne bi smela biti sklenjena in za katero se šteje, kot da nikoli ni bila pravno veljavna. Izpodbojna zakonska zveza pa je priznana in velja, dokler ni razveljavljena.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Zakonska zveza je nična in neveljavna, če se dokaže eno od naslednjih dejstev:
zakonca sta v pretesnem sorodstvu;
eden od zakoncev je mlajši od šestnajst let;
ustrezne formalnosti za zakonsko zvezo niso bile izpolnjene;
eden od zakoncev je bil ob sklenitvi zakonske zveze že v pravno veljavni zakonski zvezi;
zakonca nista različnega spola (en mora biti moškega, drugi pa ženskega spola);
v primeru poligamne zakonske zveze, sklenjene zunaj Severne Irske, je imel eden od zakoncev ob sklenitvi zakonske zveze stalno prebivališče na Severnem Irskem.
Zakonska zveza je izpodbojna, če se dokaže eno od naslednjih dejstev:
zakonska zveza se ne konzumira [če ni prišlo do spolnega odnosa med zakoncema po sklenitvi zakonske zveze] zaradi nesposobnosti enega od zakoncev;
eden od zakoncev je odklonil konzumacijo zakonske zveze;
eden od zakoncev ni veljavno privolil v sklenitev zakonske zveze (ker je bil na primer pod pritiskom in prisiljen v privolitev ali ker je bil v zmoti glede narave obreda);
eden od zakoncev je bil ob sklenitvi zakonske zveze duševno bolan;
eden od zakoncev je imel ob sklenitvi zakonske zveze nalezljivo spolno bolezen;
žena je bila ob sklenitvi zakonske zveze noseča z osebo, ki ni njen mož.
Če zahtevek za izdajo odločbe o razveljavitvi zakonske zveze temelji na enem od zadnjih štirih dejstev, ga je treba vložiti v treh letih od sklenitve zakonske zveze, vendar lahko sodišče v nekaterih okoliščinah dopusti vložitev zahtevka po tem obdobju.
Če zahtevek temelji na zadnjih dveh dejstvih, mora tožnik dokazati, da ob sklenitvi zakonske zveze ni vedel za bolezen ali nosečnost.
Sodišče ne bo razveljavilo izpodbojne zakonske zveze, če toženec dokaže:
da je tožnik vedel, da bi lahko bila zakonska zveza razveljavljena, vendar se je vedel tako, da je toženec razumno menil, da tožnik ne bo zahteval razveljavitve, in
da bi bilo to nepravično.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Če je zakonska zveza ničnа, je popolnoma neveljavna in se obravnava, kot da ni nikoli obstajala. Če je zakonska zveza izpodbojna, se obravnava kot neveljavna od dneva, ko odločba o razveljavitvi zakonske zveze postane pravnomočna.

10 Ali obstajajo alternativni zunajsodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Na Severnem Irskem deluje več agencij, ki zagotavljajo mediacijo (npr. Relate). Mediacija je lahko v pomoč v zadevah, povezanih s praktičnimi vidiki razveze zakonske zveze, vključno s finančnimi dogovori in starševskimi vprašanji.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Tožbe za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze se lahko vložijo pri višjem sodišču ali grofijskem sodišču za razvezo zakonske zveze. Vendar če toženec vloži odgovor na tožbo, vloženo pri grofijskem sodišču, se zadeva prenese na višje sodišče.
Naslovi in telefonske številke sodišč so na voljo na spletišču sodne službe Severne Irske.
Za začetek postopka je treba pristojnemu sodišču poslati ustrezne obrazce, ki jim je treba priložiti:
izvirnik poročne listine (fotokopija ni dovoljena), skupaj z overjenim prevodom in zaprisežено pisno izjavo, če je bila zakonska zveza sklenjena zunaj Severne Irske;
izvirnik rojstnega lista otrok iz družine, mlajših od 18 let (obvezna je dolga oblika, ki vključuje vse podatke o starših in otroku);
kopijo kakršne koli sodne odločbe, navedene v tožbi;
izvirnik in dve kopiji kakršnega koli sporazuma (npr. v zvezi s finančnimi sredstvi), na podlagi katerega sodišče izda sklep, in
potrdilo o plačilu sodne takse (o veljavni taksi lahko izveste v sodni pisarni).
Sodna pisarna lahko zagotovi izvode obrazcev in pojasni, kako jih izpolniti, vendar pa sodno osebje ne more dajati pravnih nasvetov ali vam svetovati, kaj navesti.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Zaprosite lahko za pravno pomoč, vendar je raven finančne pomoči (če je odobrena) odvisna od ocene finančnih sredstev. Tudi če se ugotovi, da izpolnjujete pogoje za finančno pomoč, boste morda morali prispevati k stroškom. Po dogovoru se lahko ta prispevek plača oddelku za pravno pomoč v določenem obdobju. Poleg izpolnjevanja meril za finančno upravičenost morate opraviti tudi preskus utemeljenosti, tj. obstajati morajo utemeljeni razlogi za začetek postopka ali odgovor nanj, kar pa mora biti utemeljeno v vseh okoliščinah.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Zoper pravnomočno odločbo o razvezi ali razveljavitvi zakonske zveze se ni mogoče pritožiti, če je imela prizadeta stranka možnost pritožbe zoper začasno odločbo o razvezi zakonske zveze, vendar je ni vložila. Poleg tega je pritožba zoper odločbe, izdane na podlagi soglasja strank, mogoča le z dovoljenjem sodišča. Pritožbeno sodišče ima na voljo veliko pooblastil in lahko potrdi, razveljavi ali spremeni prvotno odločbo.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

V Uredbi Sveta (ES) št. 1347/2000 z dne 29. maja 2000 (v nadaljnjem besedilu: Uredba) je določeno, da se sodna odločba o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze, izdana v eni državi članici, prizna v drugih državah članicah, ne da bi bil potreben kakršen koli poseben postopek (razen postopka, določenega v sami Uredbi).
Vsaka zainteresirana stranka lahko zahteva priznanje odločbe, razlogi za nepriznanje pa so strogo omejeni (priznanje se lahko na primer zavrne, če je odločba v nasprotju z javnim redom).
Zahtevek za priznanje je treba vložiti pri višjem sodišču na Severnem Irskem.
Če se Uredba ne uporablja, je odločba lahko zajeta s členom 46 zakona o družinskem pravu iz leta 1986, v katerem so določeni splošni pogoji za priznanje razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze, doseženih v tujini.
Zahtevek za priznanje razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze, doseženih v tujini, je treba vložiti pri višjem sodišču. Zahtevek se vloži z vlogo, ki ji je treba priložiti kopijo odločbe o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Ker je za priznanje razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze pristojno višje sodišče (na podlagi Uredbe in zakona o družinskem pravu iz leta 1986), to sodišče obravnava tudi vsak ugovor zoper predlagano priznanje. Razlogi za nepriznanje so navedeni v členu 15 Uredbe in členu 51 zakona o družinskem pravu iz leta 1986.

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Če sodišče na Severnem Irskem odloči, da je pristojno za obravnavo razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze, uporabi pravo Severne Irske.
Sodišče na Severnem Irskem je pristojno za obravnavo razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti (tudi če je bila zakonska zveza sklenjena v tujini), če:
je sodišče pristojno na podlagi Uredbe ali
ni nobeno sodišče države pogodbenice (to je ene od držav, za katero se je Uredba prvotno uporabljala, ali države, ki je od takrat sprejela Uredbo) pristojno na podlagi Uredbe in ima eden od zakoncev ob začetku postopka stalno prebivališče na Severnem Irskem.
Sodišče na Severnem Irskem je pristojno za postopek za razveljavitev zakonske zveze (tudi če je bila zakonska zveza sklenjena v tujini), če:
je sodišče pristojno na podlagi Uredbe ali
ni nobeno sodišče države pogodbenice pristojno na podlagi Uredbe in ima eden od zakoncev:
stalno prebivališče na Severnem Irskem na dan začetka postopka ali
je umrl pred tem dnem in je imel bodisi stalno prebivališče na Severnem Irskem ob smrti bodisi običajno prebivališče na Severnem Irskem eno leto neposredno pred smrtjo.

Sorodne povezave

Sodna služba Severne Irske
Več informacij o pravni pomoči je na voljo na spletišču oddelka za pravno pomoč Severne Irske.
Več informacij o mediaciji je na voljo na spletišču organizacije „Relate NI“ in spletišču strokovnega združenja družinskih mediatorjev „UK College of Family Mediators“.

Spletna stran je del portala Tvoja Evropa.
Veseli smo vaših povratnih informacij o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 18/12/2020
Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.